

**CZITÁN Gábor –
GUTASSY Attila – Ralf WILDE**

Termékbiztonság az Európai Unióban

A tanúsítványtól a CE-jelölésig

TÜV Rheinland Akadémia
Budapest, 2006.

Az elmúlt hónapokban a híradások naponta számoltak be a kiterjedt minőségvizsgálatokról, amelyek eredményeként az élelmiszerekkel és más termékekkel hamisításokra, a szavatossági idő megváltoztatására stb. derült fény sorozatosan Magyarországon. A termékbiztonság, a minőség kérdése ezért fokozottan előtérbe került. A gyártmányok előállítóinak, a szolgáltatóknak, a kereskedőknek igazolniuk kell a vásárlók felé, hogy termékeik mindenben megfelelnek a minőségi előírásoknak. Ezen túlmenően a fogyasztóknak is ismerniük kell azt, hogy mit kell ellenőrizniük vásárlásaik alkalmával. A termékbiztonság, a megfelelően igazolt minőség az Európai Unió hatalmas piacán megjelenő szolgáltatásoknál, gyártmányoknál elsőrendűen fontos, a sikeres üzleti szereplésnek, a fejlődésnek az alapja. A szakkönyv szerzői az EU-ban érvényes minőségi előírásokról, megfelelőségvizsgálatokról, az ezek elvégzésére jogosult szervezetekről adnak részletes tájékoztatást, amire az unióhoz történt csatlakozásunk után nálunk is feltétlenül szüksége van előállítóknak és vásárlóknak egyaránt.

Az Európai Unió jog- és szabvány-rendszere keretében először a jogalkotás alapelveivel (elsődleges és másodlagos jog, szabályozás) ismerkedünk meg, majd a nemzeti előírások jogharmonizációs gyakorlatáról olvashatunk, amely az egységes belső piac hatékony működésének az előfeltétele. A jogilag szabályozott területen az irányelvek meghatározzák a megfelelőségértékelés lehetséges változatait; ezek a modulok A-tól H-ig, a gyártás belső ellenőrzéséről a teljes minőségbiztosításukig terjednek. A biztonsági záradék kiegészítő védelmet biztosít az előre nem látható kockázatokkal szemben az esetleges visszaélési lehetőség kiküszöbölésére és azonos biztonságtechnikai színvonal szavatolására az EU egész területén; az ezzel a lehetőséggel élő tagállam tájékoztatni köteles a többi tagországot; a záradék lehetőséget nyújt a kérdéses termék

forgalmazásának a korlátozására vagy megtiltására. Az európai szabványosítás meghatározó alapelvei: nyitottság és áttekinthetőség, közmegegyezéssel megállapodás, elfogadási kötelezettség, a műszaki szintnek való megfelelés stb. Megismerjük az európai szabványosítás szervezeteit és nemzetközi kapcsolatait, jogi szabályozását és legfontosabb feladatait.

Annak megállapítására, hogy valamely termék, eljárás, rendszer, személy milyen mértékben felel meg a követelményeknek, ellenőrzési vizsgálatot kell végezni. Ez az eljárás az audit, amelynek során bizonyítékok gyűjtésével objektív tények állapíthatók meg, következtetések vonhatók le. Tárgy szerint termék-, rendszer-, személyaudit, az elrendelő szerint belső és külső audit különböztethető meg. A végrehajtás módja alapján az audit egyszerű, együttes, közös, komplex és integrált lehet; beszélhetünk még megfelelőségi, teljesítmény- és megvalósulási auditról is. Módszerei után az eszközei között a hitelesítést, a kalibrálást, majd a mintavételt ismerjük meg. A vizsgálat megbízhatósága a vizsgáló szervezet pártatlanságától, függetlenségétől, felépítésétől, személyi állományától, felszereltségétől, vizsgálati módszereitől stb. függ. Az audit megállapításait az értékelési fázis követi, ami már a tanúsítási eljárás része; az értékelő javaslatot tesz a tanúsítóknak a tanúsítvány kiadására vagy megtagadására. A vizsgáló tényt állapít meg, az értékelő összehasonlít, a tanúsító pedig dönt, és vállalja érte a felelősséget. A tanúsítás tényege az, hogy a tanúsító szervezet a terméket megvizsgálja és minősíti. Megismerjük a tanúsítási kérelem tartalmát, a tanúsítási értékelés folyamatát, a döntést, valamint a tanúsítvány alaki és tartalmi kellékeit. Képet kapunk a nemzetközi tanúsítási rendszerekről, az európai CCA- és a nemzetközi eljárásokról is

Az akkreditálás arra irányul, annak hivatalos elismerése, hogy a megfelelőségértékelő szervezet kellőképpen felkészült-e, rendelkezik-e az elvárt fedhetetlenséggel; az akkreditáló szervezetek jele általában megjelenik a vizsgálati jegyzőkönyvön vagy a tanúsítványon. Célja az akkreditálási rendszerekben elismert szervezetek iránti bizalom megszerzése, a vizsgálati, ellenőrzési és tanúsítási tevékenység megbízhatóságának növelése. Előnyei a versenyképesség javulásában, az akkreditált szervezet iránti bizalom növekedésében stb. jelentkeznek. Megismerjük

mérleg fogalmát, a környezeti információk felhasználását. Beszámolót találunk az észak-magyarországi régió vállalatainak normatív elemzéséről, a leglényesebb megállapításokról, a hasznosítási lehetőségekről. Az európai területi fejlődés régi-új tényezőjeként a város, a többközpontú városrendszerek kialakítása, a természeti és kulturális örökség fokozott védelme került előtérbe. Ezzel kapcsolatban a városhálózat fejlődési irányairól, sajátosságairól, a hazai nagyváros hálózati típusairól, a városfejlesztés további lehetőségeiről olvashatunk. A harmadik rész utolsó tanulmányának a szerzője a kistérségi pénzügyi menedzsment egyes finanszírozási és humán erőforrási kérdéseivel, történeti hagyományaival, a szabályozás és együttműködés fogyatékoságaival, a kistérségi intézmények finanszírozásával foglalkozik.

Végül a tanulmánykötet utolsó – negyedik – részében (A bankrendszer egyes kérdései) először a pénzügyi felügyelet működésének mozzanatait és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének a stratégiáját, céljait és további feladatait ismerjük meg. Ezt követően történeti áttekintést kapunk a bankfelügyeleti rendszer kialakulásáról, majd a magyar bankrendszer 2000 és 2004 közötti fejlődéséről, a hitelintézetek jelentős szerepéről, a kockázataikról, a jövedelmezőségük alakulásáról és a működési hatékonyságukról tájékozódhatunk. Az utóbbi évtizedekben megnőtt az iszlám bankok száma és jelentősége, Ligeti Sándor tanulmánya finanszírozási formáikat, irányításukat, szabályozásukat és felügyeletüket, valamint a velük kapcsolatban felmerülő problémákat mutatja be. A továbbiakban képet kapunk az első magyar bank – a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank – működéséről, megalakulásától (1841) az államosításig (1948). Áttekintést kapunk a bankbiztonsági rendszer elemeiről, irányításáról, működéséről, a tennivalókról és a rendszerszemlélet oktatási feladatairól. Legvégül pedig Huszti Ernő professzornak a Veszprémi Egyetemen végzett munkásságát ismerjük meg a tanulmánykötetben.

Bizonyára ez a vázlatos – sokszor csak a fejezetcímek felsorolására szorító – ismertetés is szemlélteti, hogy a tanulmánykötet szerzői milyen sokoldalúan világlátják meg a további fejlődéshez, előrehaladáshoz feltétlenül szükséges lépéseket a pénzügyi stratégiák leghatékonyabb kialakítása érdekében.

Rubóczky István

(ábra segítségével) az akkreditálás folyamatát, majd az akkreditálási kérelemhez szükséges adatokat. A továbbiakban az akkreditációs okirat alaki és tartalmi kelleiről, jelentőségéről, az akkreditáló testületekre vonatkozó szabályokról és a nemzetközi akkreditáló testületek szervezeteiről tájékozódhatunk. Valamely szervezet meghatározott megfeleléségi vizsgálatot, ellenőrzéseket, tanúsításokat jogszabályon alapuló kijelöléssel végezhet. A kijelölés értékelési tevékenység, olyan önkéntes, kérelmen alapuló eljárás, amely egyes szervezeteket felhatalmaz bizonyos termékcsoportok vizsgálatára, ellenőrzésére, megfeleléségének a tanúsítására. A magyarországi kijelölés intézményének a jogszabályairól, a kijelölési eljárás során a kérelmezővel szembeni követelményekről, a minősítési kérelem tartalmáról, a kijelölő bizottság döntéséről olvashatunk a továbbiakban. A kijelölési okiratban a kijelölő (miniszter) megállapítja, hogy a szervezet megfelel a jogszabályi követelményeknek és az előírások pontos betartására hívja fel a kijelölt szervezet figyelmét. A kijelölés jelentősége nemzeti szintű: annak igazolása, hogy a szervezet alkalmas és jogosult az irányelv valamely területén előírt feladatok elvégzésére. Ezzel szemben, a bejelentés során a tagállam köteles a kijelölt szervezetről a bizottságot és a többi tagállamot tájékoztatni, hogy az kielégíti az előírt követelményeket és alkalmas a megfeleléséértékelési eljárások végrehajtására. A szerzők a Kék könyv iránymutatásai alapján tekintik át a bejelentés intézményének alapelveit, a bejelentett szervezetek feladatait, a velük szembeni követelményeket. Megismertetnek a bejelentési eljárással, a bejelentett szervezetek felelősségével, az általuk végzett megfeleléséértékeléssel, a felügyelet végrehajtásával és – nem megfelelés, a kötelezettségek elmulasztása esetén – a bejelentett státusz visszavonásával. Ez utóbbi nem jelenti a bejelentett szervezet által kiadott tanúsítványok érvénytelenségét, amíg be nem bizonyosodik, hogy azokat vissza kell vonni.

A termékeken a CE jelölés azt jelenti, hogy azok maradéktalanul megfelelnek az irányelvek követelményeinek. Az ilyen termékek az EU területén szabadon forgalmazhatók a gyártó megfeleléségi nyilatkozata kíséretében. A szerzők beszámolnak a CE jelölés alaki követelményeiről, a megfeleléségi nyilatkozat tartalmáról, műszaki dokumentálásáról, valamint a CE jelölés

védelme érdekében tett intézkedésekről is. A továbbiakban a termékbiztonság alapelveiről, a helyesbítő intézkedésekről, a kockázat értékeléséről, a szerzett tapasztalatok felhasználásáról olvashatunk a könyvben, majd a piacfelügyeleti tevékenységekről, a biztonsági záradék szerinti eljárásról, a kölcsönös tájékoztatási rendszerekről, a közigazgatási együttműködésről és a magyar gyakorlatról tájékozódhatunk. Végül hazánk, az uniós tagállamok és más országok (Egyesült Államok, Kína, Japán) akkreditálási gyakorlatáról kapunk áttekintést. Kislexikon, jogszabálygyűjtemény, irodalomjegyzék és tudásellenőrző tesztkérdések zárják a könyvet; az utóbbiak az olvasó ellenőrizheti a témakörben szerzett jártasságát.

Talán ebből a vázaltszerű ismertetésből is kitűnik, hogy a szakértő szerzők milyen részletes alaposággal mutatják be a termékbiztonsággal, termékfelelőséggel összefüggő fogalmakat, eljárásokat, jogszabályokat, az elfogadott álláspontokat, módszereket és gyakorlatot. Nem titkolják, hogy egyes fogalmak csak most vannak kialakulóban és ellentmondások, bizonytalanságok is előfordulnak ezen a szerzőágra területen. Munkájuk kézikönyvként igazítja el az érintetteket: gyártókat, forgalmazókat, hatóságokat és felhasználókat ezen a bonyolult, folyamatosan fejlődő, rendkívül fontos – mindannyiunkat érintő – területen.

Rubóczky István

...dativus Pro 7.3 fordítást segítő programcsomag

Magyarország első óriásszótára

Dativus Translator Kft. 2007

Egyetlen rút, tűrhetetlen hiányossága van ennek az eszköznek, amely amúgy minden bizonnyal kiérdemli „a személyi számítógépen futtatható szótár és fordítóeszköz csúcstechnológiája” minősítést – jelesül, hogy nincs belőle német, spanyol, olasz, francia változat is. Merthogy igen hasznos segítségünkre van, s ezért jó lenne más nyelvekhez is hasonló támogatást kapni a számítógéppel végzett munkában.

Azoknak, akik már használják az előző, dativus Pro 6.9 változatát, jó tudniuk, hogy az új változatot rendkívül egyszerű feltételezni annak helyébe. A program ehhez mindent maga elvégez, csupán az

aktiváláshoz kell a szokásos közreműködésünk, s máris rendelkezésükre áll a számottevően bővített, új szolgáltatásokat nyújtó új rendszer.

A korábbinál még inkább elmondható: valóban óriási ez az eszköz. Óriási a tartalmában. Mindenekelőtt anyagának terjedelmében. Az óriásszótár megnevezés itt nem túlzó reklámfogás, hanem szolgálatunkban álló valóság: benne 850 ezer szó és kifejezéspár található, ami a korábbi változathoz képest 70 ezer orvosiológiai szakszóval bővült. A fordítóprogram nyelvi bázisa is szinte felfoghatatlanul nagy: 604 ezer mondatminta.

A teljes rendszert hat modul alkotja.

1. Maga az óriásszótár, amely szakszótárak – szleng, gazdaságtudomány, humán tudományok, ipar, jogtudomány, informatika, mezőgazdaság, orvostudomány, természettudomány és sport – anyagát is tartalmazza.
2. A fordítóprogram. Ennél az általános nyelvhasználat mellett választhatunk szakterületet is, az előbbieken felsoroltak szerint.
3. Klickr gyorsfordító – ez az Internet Explorer, Microsoft Outlook, Microsoft Outlook Express és hasonló programokkal működik együtt, és a segítségével egyetlen kattintással fordíthatunk le szavakat és mondatokat. Az egyszerűbb kezelés érdekében a vezérlő ikonja betelepül a tálcára.
4. Weblapfordító – ez weblapok fordítását végzi közvetlenül az Internet Explorerben, megőrizve a honlap eredeti formázását. A böngészőbe betelepült eszköztárból kezelhető, és indítása után egészen meglepő élményt nyújt, ahogy a megnyitott honlapon a magyar feliratokat, szavakat szép fokozatosan angolok váltják fel, vagy az angolt magyarok. Igaz, olykor vidám dolgokat produkál.
5. Microsoft Word eszköztár – ez a szövegszerkesztőbe beépülő modul, amely annak eszköztárából kezelhető, és a dokumentum egészét, vagy általunk meghatározott részét fordítja le. Ez a modul és a szolgáltatása különösen hasznos újdonság a Pro 6.9 verzióhoz képest.
6. És itt szóljaljanak meg az aranybojtokkal ékes ezüstharsónák: az új változat már tanítható is! Érdemben ez a 6. modul, a fordítási memóriát jelenti, amelynek segítségével mondatokat és azok általunk helyesnek ítélt fordítá-